

**LIETUVOS ENERGETIKOS INSTITUTO
AKADEMINĖS ETIKOS KOMISIJOS
METINĖ VEIKLOS ATASKAITA**

2022-02-10

Kaunas

Lietuvos energetikos instituto (LEI) Akademinės etikos komisija sudaryta LEI Mokslo tarybos 2019 m. spalio 3 d. nutarimu. Komisijos nariai:

1. Dr. Raminta SKVORČINSKIENĖ – komisijos pirmininkė,
2. Dr. Asta NARKŪNIENĖ,
3. Dr. Diana ŠARAUSKIENĖ,
4. Dr. Egidijus URBONAVIČIUS,
5. Dr. Rolandas URBONAS (iki 2020-12-07), Jolanta Kazakevičienė (nuo 2021-01-28)

LEI akademinės etikos (AE) komisija ataskaitiniu laikotarpiu (2021 m. sausio – gruodžio mėn.) surengė 5 posėdžius.

Veiklos apžvalga

2021-01-15 posėdžio metu (protokolo Nr. V13-4) aptarti LEI darbuotojų apklausos rezultatai, metinės veiklos ataskaitos rengimo klausimai, informacijos apie akademinę etiką sklaida institute. Posėdžio metu nutarta parengti LEI bendruomenės apklausos lyginamąją analizę bei pateikti ją darbuotojams informuojant apie besikeičiančią/nesikeičiančią padėtį akademinės etikos srityje; parengti metinę veiklos ataskaitą iki vasario mėn., taip pat nutarta informuoti LEI akademinę bendruomenę el. laišku apie Lietuvos universitetų rektorių konferencijos parengtas „Publikavimo etikos gaires“ ir patalpinti dokumentą instituto svetainėje.

2021-02-19 posėdžio metu (protokolo Nr. V13-5) svarstytas pasirengimas vasario 22 d. vyksiančiam susitikimui su LR akademinės etikos ir procedūrų kontroliere L. Tauginiene,

metinė veiklos ataskaita, jos pristatymas LEI bendruomenei, informacijos apie akademinę etiką sklaida institute, mokymai LEI akademinėi bendruomenei. Posėdžio metu nutarta, kad susitikime su LR akademinės etikos ir procedūrų kontroliere dalyvaus komisijos pirmininkė R. Skvorčinskienė ir trumpai aptars esamą padėtį institute ir išsakys kokia linkme yra dirbama ruošiantis atnaujinti LEI Akademinės etikos kodeksą. Posėdyje trumpai aptarta metinė komisijos veiklos ataskaita ir jos pateikimo būdas LEI bendruomenei. Komisijos nariai bendru sutarimu patvirtino komisijos metinės veiklos ataskaitos paskutiniąją versiją ir pritarė jos sklaidai LEI bendruomenei. Šio posėdžio metu taip pat buvo nutarta LEI akademinėi bendruomenei pateikti informaciją apie antrąjį dokumentą – „Netikrų mokslo renginių atpažinimo gairės“, parengtą LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos ir patalpinti instituto svetainėje. Atsižvelgdama į gautus LEI bendruomenės apklausos rezultatus, komisija nutarė susisiekti su LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolierių tarnyba, ir gavus teigiamą atsakymą, pradėti organizuoti seminarą apie akademinės etikos pagrindus. Taip pat posėdyje nutarta vadovaujantis LR akademinės etikos kontrolieriaus tarnybos rekomendacijomis parengti tvarką, kurioje būtų apibrėžta kaip organizuojamas Akademinės etikos kodekso rengimas/keitimas, akademinės bendruomenės įtraukimas.

2021-04-30 posėdžio metu (protokolas Nr. V13-6) aptarti akademinės etikos tema vykę mokymai, kuriuose dalyvavo komisijos pirmininkė R. Skvorčinskienė ir narė A. Narkūnienė, svarstytas informacinės medžiagos apie akademinę etiką institute parengimas, svarstyta LEI AE kodekso rengimo/keitimo tvarka, tvarkos rengimo klausimai, terminai, LEI AE kodekso peržiūra, mokymai LEI akademinėi bendruomenei. Posėdžio metu pristatyti LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos surengti mokymai „Vertybės ir moralė akademinėje aplinkoje“. Po pristatymo nutarta, mokymų metu gautą medžiagą pateikti LEI AE komisijos nariams susipažinti, išbandyti (dilemų žaidimą) bei aptarti šios medžiagos panaudojimo tikslingumą ir galimybes kito susirinkimo metu. Posėdyje taip pat nutarta parengti informacinę medžiagą/skrajutes apie akademinę etiką institute. Posėdyje diskutuota dėl LEI AE kodekso rengimo tvarkos aprašo, sutarta dėl papildomo laiko pastaboms pateikti. Sutarta dėl LEI AE kodekso pirminės peržiūros, kurią atliks komisijos nariai A. Narkūnienė ir E. Urbonavičius. Posėdyje taip pat nutarta organizuoti mokymus LEI akademinės etikos tema 2021 m. rugsėjo viduryje.

2021-05-24 posėdžio metu (protokolas Nr. V13-7) buvo svarstomas gautas kreipimasis dėl publikuoto straipsnio atitikimo akademinės etikos principams, galimybė apie akademinės

etikos pažeidimus pranešti elektronine forma ir komisijos darbo reglamento atnaujinimas. Posėdyje nutarta išsamaus akademinės etikos pažeidimo tyrimo nepradėti, nes gautas kreipimasis neatitinka nustatytos pranešimo formos. Pranešėją informuoti, kad gavus tinkamai parengtą pranešimą akademinės etikos pažeidimo tyrimas galės būti pradėtas. Atsižvelgiant į tai, buvo nutarta parengti elektroninę pranešimo pateikimo formą, kuri būtų prieinama iš LEI tinklalapyje esančios akademinės etikos komisijos srities, taip pat atnaujinti komisijos darbo reglamentą, numatant pranešimo apie akademinės etikos pažeidimą pateikimą elektroniniu būdu.

2021-06-21 posėdžio metu (protokolas Nr. V13-8) buvo svarstoma LEI akademinės etikos kodekso rengimo tvarka, pastabų vertinimas rengiamame dokumente. Diskusijų metu kilo klausimas, kaip AE kodekso tvarka ir pats AE kodeksas bus įtrauktas į LEI KAVS. Todėl buvo nutarta kreiptis į LEI KAVS vadovę su klausimu dėl AE kodekso ir jo keitimo tvarkos įtraukimo į LEI KAVS, t. y. kokio lygio tai bus dokumentai, kaip bus valdomi AE kodekso keitimo įrašai ir pan. Gavus atsakymą toliau spręsti dėl AE kodekso rengimo tvarkos: dokumentas tinkamas teikti mokslo tarybai tvirtinti ar jis turi būti patobulintas pagal KAVS vadovės pastabas. Posėdžio metu taip pat buvo svarstomas rengiamas informacinis lankstinukas apie akademinę etiką, pasiūlymai dėl jo tobulinimo. Nutarta iki rugsėjo mėnesio užbaigti lankstinukus, įkelti į LEI tinklalapį ir informuoti bendruomenę, kad jais naudotųsi, pateikti Personalo skyriui ir studijų administratorei, kad supažindintų naujai priimtus darbuotojus ir doktorantus.

AE komisijos dokumentai

LEI AE komisijos veiklą reglamentuojantys dokumentai ir kita LEI akademinėi bendruomenei aktuali informacija AE klausimais skelbiama LEI svetainėje:

<https://www.lei.lt/apie-lei/struktura/akademines-etikos-komisija/>

Ataskaitiniu laikotarpiu AE komisija atnaujino LEI AE komisijos darbo [reglamentą](#), kurį LEI mokslo taryba patvirtino 2021-06-03 posėdžio metu (protokolo Nr. V5-3.1). Reglamento pakeitimai yra susiję su įtvirtinta galimybe pranešimą apie akademinės etikos pažeidimą teikti elektroniniu būdu.

Ataskaitiniu laikotarpiu LEI AE komisija parengė LEI etikos kodekso rengimo tvarką. Šią tvarką 2021m. spalio 14 d. patvirtino LEI mokslo taryba (protokolo Nr. V5-6). Dokumentas

skelbiamas LEI svetainėje: <https://www.lei.lt/apie-lei/struktura/akademines-etikos-komisija/>, skiltyje „Akademinės etikos komisijos darbą reglamentuojantys dokumentai“.

Renginiai

2021 m. vasario 22 d. R. Skvorčinskienė dalyvavo susitikime su Akademinės etikos komitetų atstovais iš 21 mokslo ir studijų institucijos. Renginį organizavo LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba. Susitikimo metu diskutuota apie akademinės etikos tinklo kūrimo Lietuvoje tikslingumą ir buvo aptarti klausimai, susiję su Tarnybos rekomendacijų ir gairių įgyvendinimu. Taip pat mokslo ir studijų institucijų Akademinės etikos komisijos atstovai dalijosi akademinės etikos kodeksų rengimo patirtimi bei siūlė kituose susitikimuose skirti laiko žinių ir patirčių mainams.

2021 m. balandžio 7 d. R. Skvorčinskienė ir A. Narkūnienė dalyvavo LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos surengtuose mokymuose „Vertybės ir moralė akademinėje aplinkoje“, kurie parengti „VIRT2UE Train the Trainer“ medžiagos pagrindu. Gauta mokymų medžiaga pasidalinta su kitais komisijos nariais, diskutuota apie galimybes gautą medžiagą panaudoti rengiant mokymus institute.

2021 m. rugsėjo 17 d. LEI AE komisija suorganizavo seminarą-diskusiją „Akademinė etika – kas tai?“. Seminaras vyko mišriu būdu, kai didžioji dalis dalyvių buvo prisijungę nuotoliniu būdu, o 22 dalyviai buvo susirinkę salėje ir dalyvavo gyvoje diskusijoje su LR Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos vadove L. Tauginiene. Seminaro tikslas buvo pagilinti instituto darbuotojų žinias apie akademinės etikos nuostatus ir procedūras, parodyti, jog institucija siekia užtikrinti mokslinių tyrimų etikos kultūrą, o akademinės etikos komisija – pristatyti savo veiklą. Seminarą vedė LEI akademinės etikos komisijos pirmininkė dr. R. Skvorčinskienė. Sveikinimo žodį įžanginėje dalyje tarė instituto direktorius dr. S. Rimkevičius. Pirmąjį pranešimą skaitė LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė dr. L. Tauginienė. Kontrolierė apžvelgė teisinę bazę, susijusią su akademinė etika, jos taikymu ir reikšmę akademinėi bendruomenei. Kontrolierė atkreipė dėmesį į pagrindines Tarnybos veiklos kryptis – skundų nagrinėjimą, tyrimų kontrolieriaus iniciatyva atlikimą, administracinių nusižengimų tyrimą bei prevencijos priemones. Susitikimo metu kontrolierė akcentavo, kad Tarnyba siekia supažindinti akademinę bendruomenę su tarptautiniais akademinės etikos standartais ir skatina jų laikytis. Po pranešimo L. Tauginienė atsakė į renginio dalyvių klausimus, kurie buvo užduoti gyvai arba išankstinės registracijos metu užpildant dalyvio

anketą. LEI akademinės etikos komisijos narys dr. E. Urbonavičius pristatė pagrindinę informaciją apie dokumentus, reglamentuojančius akademinės etikos principų laikymąsi institute, akademinės etikos pažeidimų pranešimo ir nagrinėjimo tvarką, trumpai apžvelgė komisijos veiklą ir planuojamus darbus. Vyko atvira diskusija, kurios metu Instituto darbuotojai kėlė klausimus, susijusius su mokslinio vadovo ir doktoranto bendraautoryste, plagiatu ir perfrazavimu, diskutavo, ar kiekybiniai mokslo sklaidos rodikliai (ne)skatina laikytis akademinės etikos standartų. Įvykusi diskusija parodė, kad akademinės etikos klausimai yra tikrai aktualūs ir dominantys LEI akademinės bendruomenės narius ir, kad ir ateityje reikėtų rengti panašius seminarus.

2021 m. spalio 20 d. R. Skvorčinskienė ir A. Narkūnienė dalyvavo LR Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos organizuojamame renginyje „Etika akademinėje aplinkoje 2021“. Renginys prasidėjo pristatant dalyviams [atmintinę](#) apie akademinės etikos ir lygių galimybių užtikrinimą mokslo renginiuose. Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos atstovė pasakojo apie su asmens duomenų apsauga, akademinės etikos politika ir bendravimo kultūra mokslo renginiuose susijusius aspektus. Taip pat lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos vadovė išdėstė mintis apie lygių galimybių, prieinamumo, saugios ir nediskriminuojančios aplinkos užtikrinimą mokslo renginiuose. Dalyviai buvo supažindinti su grupinių studentų darbų vertinimo gairėmis. Studentų atstovai pasidalino įžvalgomis apie neetiško elgesio tendencijas studijų procese, taip pat apžvelgė studijų iššūkius, susijusius su akademinės etikos užtikrinimu COVID-19 pandemijos metu.

2021 m. gruodžio 10 d. komisijos pirmininkė, R. Skvorčinskienė, susitiko su etikos komitetų atstovais. Renginį organizavo LR Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba siekiant paminėti Tarptautinę žmogaus teisių dieną. Renginyje buvo išklaustyti pranešimai apie asmens duomenų apsaugą moksliniuose tyrimuose, atitikties mokslinių tyrimų etikai vertinimą, nesavarankiško mokslo ir studijų darbų rengimo paslaugų pasiūlą Lietuvoje.

Informacijos mainai tarp LR Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos bei LEI Akademinės etikos komisijos

Ataskaitiniu laikotarpiu AE komisija teikė atsakymus LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai į šiuos užklausimus:

- Informacijos pateikimas užpildant apklausos formą atsiųstą Etikos tarnybos. Šia apklausa buvo siekiama vykdyti akademinės etikos priemonių įgyvendinimo stebėseną mokslo ir studijų institucijose. Gauti susisteminti duomenys leis tarnybai sistemiškai įvertinti kaip institucijos laikosi akademinės etikos nuostatų. Užpildyta apklausa buvo išsiųsta.

Pažeidimų nagrinėjimas

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo gautas kreipimasis dėl publikuoto straipsnio atitikimo akademinės etikos principams. Posėdyje nutarta išsamaus akademinės etikos pažeidimo tyrimo nepradėti, nes gautas kreipimasis neatitinka nustatytos pranešimo formos. Pranešėjas buvo informuotas, kad gavus tinkamai parengtą pranešimą akademinės etikos pažeidimo tyrimas galės būti pradėtas. Pagal LEI AE komisijos darbo reglamente numatytą pranešimo formą pranešimas nebuvo pateiktas.

Kitų oficialių užklausų, pranešimų apie pažeidimus AE komisija iš instituto darbuotojų ataskaitiniu laikotarpiu negavo.

Akademinės etikos komisijos pirmininkė

Raminta Skvorčinskienė
2022 02 10